

ಧ್ಯಾನ ಜೀವನ

ಸ್ವಾಮಿ ಆತ್ಮಸ್ಥಾನಂದ

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಮ್ಮನ್ನಗಲಿದ ಮಹಾಚೇತನ, ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಹಾಸಂಘದ ೧೫ನೇ ಪರಮಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಮತ್ ಸ್ವಾಮಿ ಆತ್ಮಸ್ಥಾನಂದಜಿ ಮಹಾರಾಜ್ ಅವರು ‘ಪ್ರಬುದ್ಧ ಭಾರತ’ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ ೨೦೦೭ರ ಜನವರಿ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ‘The Contemplative Life’ ಎಂಬ ಲೇಖನದ ಅನುವಾದ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಜೀವನದ ಕೆಲವು ಅಪೂರ್ವ ಘಟನೆಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಜೀವನದಲ್ಲೂ ಸಾಧನೆ-ಭಜನೆಗಳು — ಅಂದರೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ-ಜಪ-ಧ್ಯಾನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಬೇಕು. ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸುವ ಹಲವು ಅಡೆತಡೆಗಳ ನಡುವೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಶಾಂತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ನಿಜವಾದ ಒಂದು ಮಾರ್ಗ ಇದಾಗಿದೆ. ನಿತ್ಯಜೀವನದ ಗದ್ದಲ, ಅವಸರಗಳ ನಡುವೆ ಆಂತರಿಕ ಜೀವನ ಅಥವಾ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟವೆನ್ನುವುದು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. “ಭಕ್ತರು ಒಂದು ಕೈಯಿಂದ ಭಗವಂತನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಿಂದ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು” ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಧ್ಯಾನಜೀವನಕ್ಕೆ ಎರಡು ಪ್ರಧಾನ ಅಡೆತಡೆಗಳಿವೆ: ೧) ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ಆಂತರಿಕ ದೌರ್ಬಲ್ಯ. ಇದನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋಗಲು ನಮಗೆ ದೃಢ ನಿಶ್ಚಯವಿರಬೇಕು. ೨) ಬಾಹ್ಯ ಅಡೆತಡೆಗಳು. ಗುರಿ ಸೇರಲು ಇವು ತಡೆಯೊಡ್ಡುತ್ತವೆ ಎಂದರಿತು, ಇವುಗಳಿಂದ ದೂರವಿರಬೇಕು.

ಧ್ಯಾನಜೀವನವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಲು ನಮಗೆ ವ್ಯಾಕುಲತೆಯಿರಬೇಕು, ನಿಯಮಿತವಾದ ದಿನಚರಿ ಇರಬೇಕು. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಧ್ಯಯನ, ಸತ್ಸಂಗ, ಶಾಂತವಾದ ಜೀವನ — ಇವುಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಆಂತರಿಕ ಜೀವನ ವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ

ಸಂಘದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಧುಗಳೆಲ್ಲ ಸಾಕಷ್ಟು ಗದ್ದಲದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಧ್ಯಾನಪರವಾದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ತಮಗೆ ನೀಡಲಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಎಂಥದಾಗಿ ದ್ದರೂ, ಅವುಗಳನ್ನು ಭಗವಂತನ ಸೇವೆಯೆಂದು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತ ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಮಹಾಸಂಘದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಧುಗಳಾದ ಸ್ವಾಮಿ ವಿರಜಾನಂದ, ಸ್ವಾಮಿ ಅಚಲಾನಂದ, ಸ್ವಾಮಿ ಶಾಂತಾನಂದ, ಸ್ವಾಮಿ ಜಗದಾನಂದ, ಸ್ವಾಮಿ ಮಾಧವಾನಂದ, ಸ್ವಾಮಿ ನಿರ್ವೇದಾನಂದ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಮಿ ಗದಾಧರಾನಂದರೇ ಮೊದಲಾದವರೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಒಡನಾಡುವ ಸೌಭಾಗ್ಯ ನನಗೆ ಒದಗಿಬಂದಿತ್ತು. ಅವರದು ಅದ್ಭುತ ಜೀವನ. ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದು ದಿವ್ಯ ಪ್ರಭಾವಳಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಒಡನಾಡುವುದೆಂದರೆ ಅದು ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವಾದ ಕ್ಷಣ; ಹಾಗೂ ಸಾಧನೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಅಮೂಲ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಸಂದರ್ಭ.

ಎಲ್ಲ ದೈವೀಪುರುಷರ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಗುಣವೆಂದರೆ, ಅವರಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದ ಅಸೀಮ ಪ್ರೀತಿ. ಅವರು ಏನನ್ನೂ ಕೇಳಲಾರರು. ಅವರ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ನೀನು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾಗಬೇಕು ಎಂದೋ, ಅಥವಾ ಇನ್ನೇನಾದರೂ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದೋ ಅವರು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ಅವರು ಪ್ರೀತಿಸುವರು. ಇದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಅದ್ಭುತವಾದ ಸಂಗತಿ. ನಾನು ಬೇಲೂರು ಮಠಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗಲೆಲ್ಲ ಇದು ನಿಜವೆಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಆದರೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಗಾಢ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿ ದವರೆಂದರೆ ಸ್ವಾಮಿ ಗದಾಧರಾನಂದರು.

ಆಗ ನಾನು ಗುಹಾಟಿಯ ಕಾಟನ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಇಂಟರ್ ಮೀಡಿಯೆಟ್ ಓದುತ್ತಿದ್ದೆ. ಬೇಸಿಗೆ ರಜೆಯಲ್ಲಿ ದಿನಾಚ್ಚಪುರ (ಈಗ ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶದಲ್ಲಿದೆ)ದಲ್ಲಿರುವ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗ ನನಗೆ ಮಲೇರಿಯಾ ಜ್ವರ ಬಂದು, ಅದು ಗಂಭೀರ ಸ್ವರೂಪ ತಾಳಿತು. ನನ್ನ ತಂದೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಡಿತರು; ಅವರು ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣತರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಹತ್ತಿರದ ಶಾಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಪ್ರವಚನ ಮಾಡಲು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಆಗ ಸ್ವಾಮಿ ಗದಾಧರಾನಂದರು ದಿನಾಚ್ಚಪುರ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಠದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಶಾಲೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವರು ನನ್ನ ತಂದೆಯವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದರು. ಆಗ ನನ್ನ ತಂದೆ ತುಂಬಾ ಚಿಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡುಬಂದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇ ನೆಂದು ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ನನ್ನ ತಂದೆ ನನಗಾದ ಕಾಯಿಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಆಗ ಅವರು ತಂದೆಯವರ ಬಳಿ, ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಲು ಮನೆಗೆ ಬರಬಹುದೇ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ತಂದೆ ಅವರನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು.

ಸ್ವಾಮೀಜಿ ನನ್ನ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಹಾಗೂ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟರು — ಆಗ ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಕಾಯಿಲೆಯೂ ಮಾಯ ವಾಯಿತು! ನನಗೂ ಉಳಿದವರಿಗೂ ಇದೊಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ಘಟನೆಯೆನಿಸಿತು. ಅವರು ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರೀತಿ, ಮಮತೆಗಳಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದರೆಂದರೆ, ಆ ಕೂಡಲೇ ನಾನು ಅವರತ್ತ ಆಕರ್ಷಿತನಾದೆ. ನಾನು ಗುಣಮುಖನಾದ ಮೇಲೆ, ಆ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಯಾರೆಂದು ತಂದೆಯವರನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಅವರು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಶ್ರಮದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆಂದು ತಿಳಿದಾಗ, ಒಂದು ದಿನ ನಾನು ನನ್ನ ಕೆಲವು ಸ್ನೇಹಿತರೊಂದಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲು ಹೋದೆ.

ಸ್ವಾಮಿ ಗದಾಧರಾನಂದರಿಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ನಮಗೆ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ, ಶ್ರೀಶಾರದಾದೇವಿ, ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರನ್ನು ಕುರಿತು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಅವರು ನಮಗೆ ಪ್ರಸಾದಕೊಟ್ಟು, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬರಲು ಹೇಳಿದರು. ಹೀಗೆ ನಾನು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಆಗಾಗ ಹೋಗಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಸ್ವಾಮೀಜಿ ನನಗೆ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ 'ಕೊಲೊಂಬೋ ಇಂದ ಆಲೋ ರಕೆ' ಮೊದಲಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಲು ಕೊಟ್ಟರು. ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ಓದಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ನಾನು ಪೂಜೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮನೆತನದಿಂದ ಬಂದವನೆಂದು ತಿಳಿದಾಗ ನನಗೆ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆರತಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಹೇಳಿದರು; ಅನಂತರ ನಾನು ಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಮಾಡತೊಡಗಿದೆ. ಆಗಿನೂ ನನಗೆ ಮಂತ್ರದೀಕ್ಷೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆರತಿ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ

ಹೊತ್ತು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿ ಮನೆಗೆ ಮರಳುವಂತೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ನನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಗಾಢವಾದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತ್ತು.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮಂಗಳಾರತಿಯಾದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಕಾಂಚನ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನನಗೆ, ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಬರುವ ಮನಸ್ಸಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು: “ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ನೀನು ಏನು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ? ಯಾವಾಗಲೂ ಅವನನ್ನೇ ಅಂದರೆ ಭಗವಂತನನ್ನೇ ಚಿಂತಿಸು. ‘ಹೋ ಜಾಯೇ ತೇರೇ ನಾಮ್ ವಾಸಾ, ಹೋ ಜಾಯೇ ತೇರೇ ನಾಮ್ ವಾಸಾ’ ಅಂದರೆ, ‘ನಿನ್ನ ನಾಮವೇ ನನಗೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಲಿ; ನಿನ್ನ ನಾಮವೇ ನನಗೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಲಿ.’ ನೀನು ಸುತ್ತಮುತ್ತ ನಡೆದಾಡುವಾಗಲೆಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಬೇಕು” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹುಡುಕಿ, ಅಲ್ಲೇ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ಕುಳಿತು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ? ಧ್ಯಾನ ಎಂದರೇನೆಂದೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ನಾನು ಅವರನ್ನೇ ಅನುಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೀಗೆ ಅನುಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ನನ್ನೊಳಗೆ ಏನೋ ಆಗುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ನಾನು ಗಮನಿಸಿದೆ.

ಆಶ್ರಮದಲ್ಲೇ ಯಾವಾಗಲಾದರೊಮ್ಮೆ ತಂಗಲು ನನಗವರು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೋಣೆಗಳಿರಲಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಅವರ ಕೋಣೆಯಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಅದ್ಭುತವಾದುದನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆಯಿಂದೆದ್ದು ನೋಡಿದಾಗ, ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಕುಳಿತು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸತ್ಸಂಗ ಹೇಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ಸ್ವಾಮಿ ಗದಾಧರಾನಂದರು ಒಬ್ಬ ಸಂತನಿಗಿಂತ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಕಡಿಮೆಯವರಲ್ಲ. ಅವರು ಯಾರನ್ನೇ ಆಗಲಿ, ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿದೆಯೋ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಸೇವೆ ಮಾಡಲು ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೂಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ಯುವ ಬಗೆ, ಹೂಮಾಲೆ ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನ, ಆರತಿಗೆ ಅಣಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕ್ರಮ ಇವೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತ್ತು. ಅವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ, ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ, ಸ್ವಾಮಿ ಗದಾಧರಾನಂದರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುವ ಮೊದಲೇ ನಾನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಮ್ಮದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮನೆತನ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯಿತ್ತು. ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗಲೂ ನಾನು ಪ್ರತಿದಿನ ತಪ್ಪದೆ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದೇನಿದ್ದರೂ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಲಿತದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಅದಕ್ಕಿಂತ

ಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತು. ಆಶ್ರಮದ ಪರಿಸರವೆಲ್ಲ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತರಂಗಗಳಿಂದ ಅನುರಣಿತವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಮನ ಅಥವಾ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಏನಿದ್ದರೂ ಅವೆಲ್ಲ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜೀವನ ಹಾಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು, ಅದರಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇನೂ ಜೀವಂತಿಕೆಯಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸಂನ್ಯಾಸ ಜೀವನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ನನಗೆ ಪ್ರಬಲವಾದ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರೆಂದರೆ ಸ್ವಾಮಿ ಅಚಲಾನಂದರು. ಅವರು ‘ಕೇದಾರ ಬಾಬಾ’ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದವರು. ತುಂಬ ತಪಸ್ವಿ ಜೀವನ ನಡೆಸಿದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಅವರು. ನಾನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಬೇಲೂರು ಮಠದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ಅವರು ಒಂದು ಕೌಶೀನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಷ್ಟೊಂದು ನಿಯತವಾದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಜಪ, ಧ್ಯಾನ ಅವರದು! ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೆಟ್ಟುಹೋದಾಗಲೂ, ದಿನದ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಹಾಗೂ ಇತರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ತಗಲುತ್ತಿದ್ದುದು ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ಆರರಿಂದ ಎಂಟು ಗಂಟೆ ಮಾತ್ರ.

ನಾನು ಅವರೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದ್ದೆ. ಅವರು ಬೇಲೂರು ಮಠಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಬಂದು ಎರಡು-ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಇದ್ದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರು ವಾಸ ವಾಗಿದ್ದ ಲೆಗೇಟ್ ನಿವಾಸದಲ್ಲಿ ಅವರು ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ನಾನು ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅವರ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ, ಒಂದಿಷ್ಟು ಸೇವೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅವರು ನನಗೆ ‘ಕಥಾಮೃತ’ (‘ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ವಚನವೇದ’ದ ಬಂಗಾಳಿ ಮೂಲ) ಓದಲು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತೆಯೇ “ನೀನು ಎಷ್ಟು ಜಪಮಾಡಿದೆ?” ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಂದು ಸಲ ಬೇಲೂರು ಮಠದಲ್ಲಿ ಭಂಡಾರ (ವಿಶೇಷ ಭೋಜನ) ವಿತ್ತು. ಮರುದಿನ ಕೇದಾರ ಬಾಬಾ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿದರು, ನಾವು ಎಷ್ಟು ರಸಗುಲ್ಲಾ ತಿಂದೆವೆಂದು. ‘ಎರಡು ತಿಂದೆ’ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳಿದಾಗ ಅವರು ಉದ್ಗಾರವೆತ್ತಿದರು: “ಏನು? ಎರಡು ರಸಗುಲ್ಲಾ! ಅದೂ ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು! ಈಗ ನೀನು ಸಾಧುವಾಗಬಯಸುತ್ತೀಯಾ, ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಅನುಯಾಯಿ ಆಗಬೇಕೆಂದಿದ್ದೀಯಾ? ಅಸಾಧ್ಯ! ಶುದ್ಧ ಜೀವನ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದಿರುವವರು ರಾತ್ರಿ ಕಡಿಮೆ ಆಹಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ, ಸಿಹಿತಿಂಡಿ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರಬೇಕು” ಎಂದರು. ಅವರ ಪ್ರೇರಣೆ ಅಸಾಧಾರಣವಾಗಿತ್ತು.

ನಾನು ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಸ್ಟೂಡೆಂಟ್ಸ್ ಹೋಮ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಪದವಿಗಾಗಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ ನಾನು ಸ್ವಾಮಿ ನಿರ್ವೇದಾನಂದರ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದೆ. ಅವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಒತ್ತು ನೀಡಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸ್ವಾಮಿ ಶಾಂತಾನಂದರು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಧ್ಯಾನಪರ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು. ಶಾಂತಸ್ವಭಾವದ, ಮಿತಭಾಷಿಗಳಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅವರು. ಯಾವಾಗಲೂ ಜಪ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದಿನದ ಇಪ್ಪತ್ತ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಹದಿನೆಂಟರಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಗಂಟೆ ಕಾಲವಾದರೂ ಅವರು ಜಪ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತುಂಬ ಮಧುರ ಸ್ವಭಾವದ, ಕರುಣಾರ್ಥಿ ಹೃದಯದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು ಸ್ವಾಮಿ ಶಾಂತಾನಂದರು. ಕ್ಷಯರೋಗ ಹಿಡಿದು ಮಲಗಿದ್ದಾಗಲೂ ಅವರ ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. “ದೀರ್ಘಕಾಲ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ನೀವು ಆಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ” ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಾಗ ಅವರು, “ನನಗೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡದ ಬೇರೆ ರೀತಿ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ” ಎಂದರು. ಅವರು ಎಂದೂ ತಮ್ಮ ದುಃಖದುಮ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅಂತೆಯೇ ಸ್ವಾಮಿ ಮಾಧವಾನಂದರಿದ್ದರು. ಅವರು ಸಂಘದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಯಾವಾಗಲೂ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಜೀವನ ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಆದರ್ಶಗಳ ವಿಷಯ ಬಂದಾಗ ಅವರು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನವರು. ಯಾವಾಗ ಹೃದಯ ವೈಶಾಲ್ಯ ತೋರಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದೂ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಯಾರು ಹೀಗೆ ಧ್ಯಾನ ಜೀವನವನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಲ್ಲರು, ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಅವರ ಕೆಲಸಗಳು ಯಾವುದೇ ರೀತಿ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅವರು ಪೂರ್ಣ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ, ಭಗವಂತನ ಸೇವೆಯೆಂದೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಇದು ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡದೆ? ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರ ಜೀವನವೂ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳುವುದೇ? ನಿಜ, ಕೆಲಸದಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಏನೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲಸದ ಹಿಂದಿರುವ ಮನೋಭಾವ ಎಂಥದೂ ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲ ಭಗವಂತನ ಸೇವೆಯೆಂದೇ ಮಾಡಿದರೆ, ಆ ಕೆಲಸ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿಯೂ ಫಲಕಾರಿಯಾಗುವುದು. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ, ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಾರಲ್ಲ, ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗುವುದು ಅಷ್ಟೆ. ಅವರು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಹಾಸಂಘದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯೊಬ್ಬ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಒಬ್ಬ ರೋಗಿಯನ್ನು ಹಲವು ಡಾಕ್ಟರ್‌ರು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೂ, ಒಬ್ಬ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ರೋಗಿಯ ಆರೈಕೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ತುಂಬ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಕೆಲಸ ನಾರಾಯಣನ, ಭಗವಂತನ ಸೇವೆ. ಇತರರು ರೋಗಿಯನ್ನು ದೇವರೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. “ಅವನು ರೋಗಿ, ಅವನಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಶುಲ್ಕ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ” - ಇದು ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೃತ್ತಿ ನಡೆಸುವ ಡಾಕ್ಟರ್‌ನ ಮನೋಭಾವ.

ಹೆಚ್ಚು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಕೆಲಸದ ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತವರು ಈ ಬಗೆಯ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಎಲ್ಲವೂ ಭಗವಂತನ ಸೇವೆಯೆಂಬ ಸರಳ ಭಾವದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರ ಧ್ಯಾನ ಜೀವನ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳುವುದೇ? ಹೌದು! ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಪರಿಹಾರಕಾರ್ಯ, ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಕೆಲಸ, ಶಾಲೆಯ ಕೆಲಸ, ಅಡುಗೆ ಮನೆಯ ಕೆಲಸ — ಅದೇನೇ ಆಗಿರಲಿ, ಎಲ್ಲವೂ ಭಗವಂತನ ಸೇವೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಮನೋಭಾವ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಆಗ ನಮ್ಮ ಆಂತರಿಕ ಜೀವನತಾನಾಗಿಯೇ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳುವುದು. ಇದು ನನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದ ವಿಷಯ. ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಕೆಲಸದಿಂದ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಆನಂದ ದೊರಕಿದೆ. ಬರ್ಮಾದ (ಮ್ಯಾನ್ಮಾರ್) ರಂಗೂನ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಿಷನ್ ಸೇವಾ ಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದು ತುಂಬಾ ಗಜಿಬಿಜಿ ಯಾಗಿದ್ದ ಆಸ್ಪತ್ರೆ. ರಾಂಚಿಯಲ್ಲಿರುವ ಟಿ.ಬಿ. ಸ್ಯಾನಟೋರಿಯಮ್‌ನ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಆರಂಭದಿಂದಲೂ ನಾನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ. ಆಹಾ, ಅದೆಂಥ ಆನಂದ! ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ, ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಸಹಾಯ ಬಂದೊದಗುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಠಿಣ ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ದುಡಿಯಬೇಕಾಯಿತು. ಆಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಭಾವನೆ ಯೆಂದರೆ, ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಗವಂತನ ಪಾದಕಮಲಗಳಿಗೆ ಹೂವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೋ, ಇದೂ ಆ ಭಗವಂತನ ಸೇವೆಯೇ ಆಗಿದೆ ಎಂದಾಗಿತ್ತು. ಭಗವಂತ ಈ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ, ನಾನು ಈ ರೀತಿ ಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಕಾಲದ ಪರಿವೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಾನು ಜಪ, ಧ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇದೇ ನಾವು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಆಶ್ರಯ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇದು ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂದಾಗಬೇಕು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಬೇಡ.

ಕೆಲಸಗಳ ನಡುವೆಯೂ ನಾನು ಬಿಡುವು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸಂದರ್ಭಗಳಿವೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆ, ಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತ ಸಮಯ ಕಳೆದೆ. ನಾನು ಸ್ವಾಮಿ ಜಗದಾನಂದರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ವೇದಾಂತ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸ್ವಾಮಿ ಜಗದಾನಂದರು ವೇದಾಂತ ತತ್ತ್ವಗಳ ಜೀವಂತ ರೂಪವೇ ಮೈದಾಳಿದಂತಿದ್ದರು. ಅವರು ಮಹಾ ಸಮಾಧಿ ಹೊಂದಿದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ನಾನೀಗ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದರಿಂದ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೆಂಥದು ಎಂಬುದು ಅರಿವಾಗುವುದು. ಅವರಿಗೆ ಹೃದಯಾಘಾತವಾಗಿತ್ತು. ಉಸಿರಾಡಲೂ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಾಗಿ ಅವರನ್ನು ವೃಂದಾವನ ಸೇವಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಕರೆ ತಂದಿದ್ದೆವು. ಅವರು ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ಉಳಿಯಲಾರರೆಂದೂ, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಭರವಸೆಯಿಲ್ಲವೆಂದೂ ವೈದ್ಯರೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದರು. ಅವರ ಕಾಲುಗಳು ಶೀತದಿಂದ ಮರಗಟ್ಟಿದ್ದವು. ಅವರ ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಮದ್ಯ ಸುರಿದು ಮಸಾಜ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಡಾಕ್ಟರರು ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವರು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ

ನನ್ನತ್ತ ನೋಡಿ, ತಮ್ಮ ಸಿಲ್ವೆಟ್ (ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶದ ಒಂದು ಸ್ಥಳ) ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು, “ಕಿತಾ ಕೊರೊ? ಕಿತಾ ಕೊರೊ?” ಅಂದರೆ, “ನೀನೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ? ನೀನೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ?” ಅಂತ. “ನಿಮ್ಮ ಕಾಲುಗಳು ಮರಗಟ್ಟಿ ಹೋಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಒಂದಿಷ್ಟು ಮಸಾಜ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ”- ನಾನೆಂದೆ. “ಒಂದಿಷ್ಟು ಮಸಾಜ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ” ಎಂದು ಉದ್ಗರಿಸಿದ ಅವರೆಂದರು, “ಸಚ್ಚಿದೇಕಂ ಬ್ರಹ್ಮ! ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಅನಂತ ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಅಸ್ತಿತ್ವ! ನಿನಗೆ ಇದು ಅರ್ಥವಾಯಿತೇ ಇಲ್ಲವೆ? ಸರ್ವಂ ಖಲ್ವಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮ — ಇದೆಲ್ಲವೂ ಬ್ರಹ್ಮವೇ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಇದನ್ನೇ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೋ.” ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದವರೇ, ತೀರಿಕೊಂಡರು!

ಕೆಲಸದ ಹಾಗೂ ಶಾಂತವಾದ ಧ್ಯಾನದ, ಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನದ ಆನಂದ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸಮಾನವೆ? ಹೌದು, ಅವೆಲ್ಲವೂ ಸಮಾನ. ಇವೆರಡೂ ಸಮನ್ವಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕ.

ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಹಾಸಂಘದ ಹತ್ತನೇ ಪರಮಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಸ್ವಾಮಿ ವಿರಜಾನಂದರ ಸೇವೆ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶವೂ ನನಗೆ ಒದಗಿ ಬಂತು. ಅವರದೂ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ, ನಿಯಮಿತವಾದ ಜೀವನ. ಅವರು ಕಠಿಣ ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು ಕೂಡ. ಅವರೇನು ಮಾಡಿದರೂ ಅದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೇ ರೀತಿ ಇತರರಿಂದಲೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಗಾಢ ವಾದ ಧ್ಯಾನದ ಮನಃಸ್ಥಿತಿ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕೂಡ ಇತ್ತು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವರು ಕೆಲವು ತಿಂಡಿ, ಸಿಹಿತಿಂಡಿಗಳನ್ನೂ ತಯಾರು ಮಾಡಿ ಸಾಧುಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವುಗಳನ್ನು ಮೊದಲೇ ಎಣಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಹೀಗಾಗಿ ಯಾರಿಗೂ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಿಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ! ಅವರ ಬಳಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ತಿಂಡಿ, ಸಿಹಿತಿಂಡಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವು ಹಳಸಿಹೋಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ನಾವು ಏನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನರಿತು ಅವರು ಲೇವಡಿ ಮಾಡುವಂತೆ, “ಹಳಸಿದವು, ಹಳಸಿದವು!” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಮತ್ತೇನೋ ಉಪಾಯ ಮಾಡಿ ಆ ತಿಂಡಿ, ಸಿಹಿತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನೋಡಿದರೆ ಅವು ಎಷ್ಟೊಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು! ಅಮೇಲೆ ಅವರು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು, “ಈಗ ಅವರೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಅವರೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ?”

ಕೊನೆಯ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲೂ ಈ ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಅವರಲ್ಲಿತ್ತು. ವೈದ್ಯರು ಕೈಚೆಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲ ನಿರೀಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅವರ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಸಾಧುಗಳು ಸೇರಿದ್ದರು. ಸಾಧುಗಳೆಲ್ಲ “ಹರಿ ಒಂ ರಾಮಕೃಷ್ಣ” ಎಂದು (ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೇಹ ಬಿಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಈ ರೀತಿ ಭಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ) ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು

ಕೇಳಿ ಅವರು ಚಟಾಕಿ ಹಾರಿಸಿದರು, “ಎಖೋನ್ ನಾ, ಎಖೋನ್ ನಾ, ದೇರಿ ಆಫೇ” “ಈಗಲ್ಲ, ಈಗಲ್ಲ; ಇನ್ನೂ ತಡವಿದೆ.” ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕೊನೆಯ ಗಳಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅದು ನೋಡತಕ್ಕ ದೃಶ್ಯವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಅವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು, ಮೈಯಲ್ಲಿ ರೋಮಾಂಚನ, ಕಣ್ಣಿನ ತುದಿಯಿಂದ ಬಾಷ್ಪಬಿಂದುಗಳು ಉರುಳಿ ದವು — ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ದಿವ್ಯ ಆನಂದದ ಎಲ್ಲ ಚಿಹ್ನೆಗಳೂ ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದವು.

ಗೃಹಸ್ಥರೂ ಕೂಡ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕ ಜೀವನ ವನ್ನು ನಡೆಸಬಹುದು? ಹೌದು, ನಡೆಸಬಹುದು. ಇಲ್ಲೊಂದು ಘಟನೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇದೂ ಕೊನೆಯ ಕ್ಷಣಗಳು: ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತನ ಮರಣ ಇನ್ನೇನು ಸಮೀಪಿಸಿದೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಯಾರೋ ತಿಳಿಸಿದರು. ನಾನು ಅವನನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋದೆ. ಅವನ ಪತ್ನಿ ಅವನ ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಮಸಾಜ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಭಕ್ತ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನನ್ನತ್ತ ನೋಡಿ ಹೇಳಿದ, “ನನಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿ. ಅದರಿಂದ ನಾನು ಗುರಿ ತಲುಪುವೆ. ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗುವೆ.” ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಅವನು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ. ಅನಂತರ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ ಹೇಳಿದ, “ಈಗ ಸಮಯ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಿತು. ಚರಣಾಮೃತ(ತೀರ್ಥ)ವನ್ನು ನನ್ನ ಬಾಯಿಗೆ

ಹಾಕು.” ತೀರ್ಥವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಅವನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದ, “ರಾಮ ಕೃಷ್ಣ, ರಾಮಕೃಷ್ಣ.” ಅಲ್ಲೇ ಅವನು ಕೊನೆಯುಸಿರೆಳೆದ.

ಹೀಗೆ ಸಂನ್ಯಾಸ ಜೀವನ, ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನ ಇವೆರಡೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮಾರ್ಗ ಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಈ ಮೂಲಕ ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಯನ್ನೇ ತುಳಿಯಬೇಕು. ಕೇವಲ ಕಾವಿ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಧರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವ ಸಂನ್ಯಾಸ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಏನೇನೂ ಇಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಬಳಿ ಮಂತ್ರವಿದೆ, ಆ ಮಂತ್ರವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಿಜ ವಾಗಿಯೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರವೇ ನಿಮ್ಮ ಸಂನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಬೆಲೆಯಿದೆ.

ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ನೇರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಸ್ವಾಮಿ ವಿಜ್ಞಾನಾನಂದ ರಿಂದ ಮಂತ್ರದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತ ನಾನು ಈ ಬರಹವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ದೇವರ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತ ನಮಗೆ ದೀಕ್ಷೆ ನೀಡುವಾಗ ಅವರು ಉನ್ನತರಾಗಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡು ಬಂದರು. ಇಡೀ ಸನ್ನಿವೇಶವೇ ಅವರ್ಣನೀಯವೆಂಬಂತೆ ಕಂಡು ಬಂದಿತ್ತು. ಧ್ಯಾನ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುವವರು ಅರಸುವ ದಿವ್ಯೋ ನ್ಮಾದವೇ ಅದು. ಅಂಥ ದಿವ್ಯೋನ್ಮಾದದ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕಣವೇ ದೊರೆತರೂ, ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ✨

ಗುಜರಾತಿನಲ್ಲಿ ಸೇವಾಕಾರ್ಯ

ಗುಜರಾತಿನ ರಾಜ್‌ಕೋಟ್ ಆಶ್ರಮದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ನಿಯುಕ್ತರಾದ ಸ್ವಾಮಿ ಆತ್ಮಸ್ಥಾನಂದಜಿ ಮಹಾರಾಜ್ ಅಲ್ಲಿನ ಪೂರ್ಣ

ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ದುಡಿದರು. ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಜನತೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಆತ್ಮೀಯ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದರು ಎಂದರೆ, ಮುಂದಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ದೂರದ ಬೇಲೂರು ಮಠದಲ್ಲೇ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಾಗಲೂ ಗುಜರಾತಿನ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ವಿತ್ತು. ಕಛ್ ಪ್ರದೇಶದ ಧಾನೇತಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ನಡೆಸಿದ ಬರ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯ ಸ್ಮರಣಾರ್ಹ.

ಧಾನೇತಿಯಲ್ಲಿ ಬರ ಉಂಟಾದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಜನರಿಗೆ ಆಹಾರ ವಿತರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಹೋಯಿತು. ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು, ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅದು ತಲುಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆತ್ಮಸ್ಥಾನಂದಜಿ ಮಹಾರಾಜ್ ಆಹಾರ ದ್ರವ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೋ ತಲುಪಿದರೂ, ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಎದುರಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಯೊಬ್ಬ ತಂದ ಆಹಾರವನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಜನತೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ನೋಡಿದರು, ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಯಾಯಿತು; ಆದರೂ ಜನ ಆಹಾರ ಸ್ವೀಕ

ರಿಸಲಿಲ್ಲ. ‘ಏನು ಮಾಡಲಿ?’ ಎಂದು ಆಶ್ರಮದ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲ ಚಿಂತಿತರಾದರು. ಕೊನೆಗೆ ಸ್ವಾಮಿ ಆತ್ಮಸ್ಥಾನಂದರು ಜನರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, “ನೀವು ಈ ಆಹಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದಿದ್ದರೆ ನಾನೂ ಊಟ ಮಾಡಲಾರೆ. ಕೊನೆಯ ಉಸಿರಿನ ತನಕವೂ ಉಪವಾಸ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದರು. ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಮಾಡಿದರು ಸ್ವಾಮೀಜಿ : ಉಪವಾಸ ಕುಳಿತೇಬಿಟ್ಟರು. ಈಗ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನ ಗಾಬರಿಗೊಂಡರು - ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿದರೆ ಅದರ ಪಾಪ ತಮಗೂ ತಟ್ಟಿತೆಂದು ಅವರು ಹೆದರಿದರು. ಕೊನೆಗೂ ಅವರು ಆಹಾರ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಒಪ್ಪಿದರು. ಮಹಾರಾಜರ ಪ್ರೀತಿ, ಅನುಕಂಪ ಹಾಗೂ ಸೇವಾ ಮನೋಭಾವ ಬಡ ಜನರ ಹೃದಯವನ್ನು ಗೆದ್ದಿತು.

ಮುಂದೆ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಆತ್ಮಸ್ಥಾನಂದಜಿ ಮಹಾರಾಜ್ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಹಾಸಂಘದ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ದ್ವಾರ್ಧಾನೇತಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿನ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಸದಸ್ಯೆ ಅವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು: “ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಮಠಳಿ ಬಂದಾಗ ಆಯೋಧ್ಯೆಯ ಜನರು ಹೇಗೆ ಆನಂದಗೊಂಡರೋ, ಅದೇರೀತಿ ಇಂದು ಮಹಾರಾಜ್ ಬಂದಾಗಲೂ ನಮಗೆ ಅಂತಹ ಆನಂದ ಉಂಟಾಗಿದೆ.”

(ಸಂಗ್ರಹ: ‘ಸ್ವಾಮಿ ಆತ್ಮಸ್ಥಾನಂದ’ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ)